

## THỦ PHÁP PHÁT TRIỂN GIAI ĐIỆU TRONG MỘT SỐ CA KHÚC VIẾT VỀ QUẢNG NINH CỦA NHẠC SĨ ĐỖ HÒA AN

Trần Vũ Lâm<sup>1\*</sup>, Đặng Thị Thu Hiền<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Khoa Nghệ thuật, Trường Đại học Hạ Long

<sup>2</sup>Trung tâm Thực hành, Dịch vụ du lịch và Nghệ thuật, Trường Đại học Hạ Long

\* Email: tranvulam@daihochalong.edu.vn

Ngày nhận bài: 26/06/2023

Ngày nhận bài sửa sau phản biện: 28/08/2023

Ngày chấp nhận đăng: 15/09/2023

### TÓM TẮT

Trong các nhạc sĩ sáng tác ca khúc về quê hương Quảng Ninh, nhạc sĩ Đỗ Hòa An là một trong số những nhạc sĩ tiêu biểu với sự phong phú về số lượng cũng như chất lượng của ca khúc trong mảng đề tài này. Các ca khúc của nhạc sĩ Đỗ Hòa An không chỉ thể hiện sự đa dạng trong việc miêu tả hình ảnh về thiên nhiên và con người của vùng đất Quảng Ninh mà nó còn mang nét độc đáo, mới lạ trong lối triển khai đường nét giai điệu. Trong bài viết này, chúng tôi lựa chọn một số ca khúc viết về quê hương Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An để tiến hành nghiên cứu về những thủ pháp phát triển giai điệu cơ bản thường được nhạc sĩ sử dụng trong các sáng tác của mình như: nhắc lại; mô phỏng, mô tiến; trang sức. Qua đó đưa ra những nhận định, đánh giá, minh chứng cho sự thành công trong việc vận dụng và khai thác các thủ pháp phát triển âm nhạc của nhạc sĩ Đỗ Hòa An.

**Từ khóa:** ca khúc viết về Quảng Ninh, Đỗ Hòa An, phát triển giai điệu.

### TECHNIQUES FOR DEVELOPING MELODIES IN A FEW SONGS ABOUT QUANG NINH COMPOSED BY MUSICIAN DO HOA AN

#### ABSTRACT

Among the musicians who write songs about their hometown of Quang Ninh, musician Do Hoa An is a well-known name for the quantity and quality of his songs on the subject. Do Hoa An's songs not only depict images of nature and people from Quang Ninh but also bring uniqueness and novelty to the way melodic contours are performed. In this article, we selected some songs written by musician Do Hoa An about his hometown of Quang Ninh and conducted research on basic melody development methods commonly used by the musician in compositions, such as repeat; simulate, etc. As a result, comments, assessments, and proof of Do Hoa An's success in applying and exploiting music development strategies were provided.

**Keywords:** Do Hoa An, melody development, song written about Quang Ninh.

#### 1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Với vẻ đẹp mang nét sơn thủy hữu tình, Quảng Ninh là vùng đất được xem là nguồn cảm hứng sáng tác vô tận cho giới văn nghệ sĩ trên cả nước. Các tác phẩm nghệ thuật viết về Quảng Ninh vừa dồi dào về số lượng, vừa đa dạng về thể loại, đặc biệt là thể loại ca khúc

với rất nhiều tên tuổi của các nhạc sĩ gạo cội của Việt Nam như: Lưu Hữu Phước, Văn Cao, Đỗ Nhuận, Hoàng Vân, Phạm Tuyên,... Bên cạnh những tượng đài trong nền âm nhạc Việt Nam vừa nêu, còn một lực lượng đông đảo các nhạc sĩ sinh sống và làm việc tại Quảng Ninh đã góp phần không nhỏ trong việc vun đắp

nên kho tàng các ca khúc của quê hương Quảng Ninh, có thể kể đến như: Đỗ Hòa An, Xuân Nhật, Lê Đăng Vê, Xuân Quang, Lê Nguyên Thêm,... Trong đó, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã để lại dấu ấn sâu đậm trong lòng khán, thính giả yêu nhạc của Quảng Ninh qua một số ca khúc nổi tiếng như: *Hạ Long biển nhớ, Quê em, Tình người vùng than*,...

Đỗ Hòa An là bút danh sáng tác âm nhạc của nhà giáo ưu tú Đỗ Văn Đồng, nguyên Giám đốc Trung tâm Thực hành nghệ thuật, Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Hạ Long (nay là Trường Đại học Hạ Long). Sinh ra và lớn lên ở vùng quê Phú Thọ, năm 1971, sau khi tốt nghiệp tại Nhạc viện Hà Nội (nay là Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam), nhạc sĩ Đỗ Hòa An về công tác tại vùng mỏ Quảng Ninh. Với tâm hồn nghệ sĩ của một người hoạt động âm nhạc, cùng những rung động trước thiên nhiên và con người của mảnh đất nơi đây, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã lựa chọn gắn bó cuộc đời và sự nghiệp của mình với vùng mỏ Quảng Ninh, nơi đã nuôi dưỡng và hiện thực hóa những sáng tạo âm nhạc của ông.

Trong suốt sự nghiệp của mình, ông đã sáng tác được khoảng hơn 700 ca khúc với nhiều chủ đề khác nhau, trong số đó, chủ đề về quê hương Quảng Ninh được ông sáng tác nhiều nhất với khoảng hơn 500 ca khúc. Từ những ca khúc miêu tả vẻ đẹp thiên nhiên mà tạo hóa đã ban tặng, hay những ca khúc viết về địa danh mang tầm lịch sử của dân tộc Việt Nam đến những hình ảnh trong cuộc sống sinh hoạt của những người dân, những người lao động đã góp phần xây dựng quê hương Quảng Ninh giàu đẹp. Không quá khi nhận định rằng: *“Nếu tổng hợp toàn bộ những hình ảnh miêu tả về thiên nhiên và con người của vùng đất mỏ Quảng Ninh trong các ca khúc của nhạc sĩ Đỗ Hòa An sẽ tạo thành một bức tranh tổng thể để người thưởng thức có được sự cảm nhận trọn vẹn nhất về mảnh đất nơi đây”*.

Sự phong phú về cách miêu tả hình ảnh của nội dung lời ca là một trong những yếu tố cơ bản góp phần cho sự thành công chung trong các sáng tác của nhạc sĩ Đỗ Hòa An. Tuy nhiên, sức hấp dẫn và tính độc đáo của

lối tiến hành giai điệu là yếu tố cốt lõi để các ca khúc của người nhạc sĩ được đón nhận và có sức sống bền bỉ trong lòng công chúng yêu nhạc. Đây cũng chính là nội dung mà chúng tôi muốn tìm hiểu trong bài viết thông qua việc nghiên cứu về thủ pháp phát triển giai điệu trong một số ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An.

## 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để thực hiện nội dung nghiên cứu, chúng tôi tiến hành lựa chọn, phân tích một số ca khúc của nhạc sĩ Đỗ Hòa An, bao gồm: *Lòng đất gọi, Bài ca Hội khỏe Phù Đổng Quảng Ninh, Hát mãi khúc tráng ca, Hạ Long xuân, Lời ru trên vịnh Hạ Long, Hạ Long biển nhớ*.

Trên cơ sở phân tích bản phổ ca khúc theo phương pháp phân tích tác phẩm âm nhạc của phương Tây, chúng tôi tìm hiểu và tổng kết các thủ pháp phát triển giai điệu trong một số ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An; đưa ra những nhận định, đánh giá làm nổi bật lên nét độc đáo trong việc vận dụng các thủ pháp sáng tác âm nhạc cơ bản; làm sáng tỏ hơn những giá trị nghệ thuật vốn có trong các ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An.

## 3. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Giai điệu là sự trình bày một ý nhạc, sắp xếp trong một bè, thường diễn đạt nội dung cơ bản của tác phẩm (Nguyễn Thị Nhung, 2005). Đối với các tác phẩm âm nhạc, giai điệu luôn là yếu tố quan trọng và giữ vai trò chủ đạo trong việc tạo nên hình tượng âm nhạc, giai điệu được trình bày một cách độc lập và hoàn chỉnh thông qua các phương pháp diễn tả âm nhạc như: cao độ, trường độ, cường độ,... Giai điệu được hoàn thiện bởi một số thủ pháp sáng tác cơ bản như: nhắc lại; mô phỏng, mô tiến; trang sức;... Những thủ pháp sáng tác cơ bản đó đã được sáng tạo, phát triển và đúc kết qua hàng nghìn năm của nền âm nhạc thế giới, mà trong đó con người là chủ thể. Các ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An cũng không nằm ngoài quy luật này. Trong nội dung bài viết của mình, chúng tôi nghiên cứu về ba thủ pháp phát triển giai điệu thường xuất hiện trong các ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An, bao gồm: nhắc lại; mô phỏng, mô tiến; trang sức.

### 3.1. Thủ pháp nhắc lại

Nhắc lại là thủ pháp dùng để tạo sự phát triển âm nhạc bằng cách nhắc lại đường nét giai điệu đã hình thành trước đó (có thể nhắc lại nguyên dạng hoặc nhắc lại có thay đổi). Nhắc lại tạo cho bài hát có sự mạch lạc, đơn giản trong lối tiến hành của giai điệu, giúp người thể hiện dễ nhớ, dễ thuộc hơn.

Diễn hình trong việc sử dụng thủ pháp nhắc lại để tạo sự mạch lạc, đơn giản trong lối tiến hành giai điệu, ca khúc *Lòng đất gọi* được nhạc sĩ Đỗ Hòa An hoàn thiện chỉ bằng ba ý nhạc. Với cấu trúc hình thức hai đoạn đơn không tái hiện, đoạn 1 của ca khúc mang chức năng là phần trình bày, được tác giả xây

dựng bằng cách nhắc đi nhắc lại một ý nhạc duy nhất (Hình 1). Cách phát triển giai điệu này đã giúp cho phần trình bày của ca khúc có sự mạch lạc, rõ ràng, thể hiện sự tập trung trong việc làm nổi bật nội dung chủ đề cần giới thiệu. Ở đoạn 2 của ca khúc, với chức năng là phần phát triển, làn sóng giai điệu được hình thành thông qua sự trình bày hai ý nhạc mới, sau đó là sự nhắc lại của cả hai ý nhạc đó theo trình tự xuất hiện ban đầu (Hình 2). Việc xây dựng và hoàn thiện phần phát triển thông qua sự xuất hiện và nhắc lại của hai ý nhạc mới giúp cho phần phát triển vừa đảm bảo nhiệm vụ mở rộng nội dung âm nhạc của ca khúc nhưng vẫn duy trì được tính thống nhất, ổn định trong nội bộ của từng phần.

The image shows the first part of the musical score for the song "Lòng đất gọi". It consists of three staves of music in 2/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. Above the first staff, there are labels "ý nhạc 1" and "Nhắc lại". Above the second staff, there is a label "Nhắc lại". Above the third staff, there is a label "Nhắc lại".

Thành phố trong lòng đất bạn có nghe tên bao giờ, thành phố nghe lạ  
thế mà thiết tha trong đời tôi. thành phố trong lòng đất bạn có  
nghe tên bao giờ, thành phố nghe lạ thế mà thiết tha trong đời tôi.

Hình 1. Phần trình bày ca khúc *Lòng đất gọi* (Nguyễn Thị Luyện, 2008, tr 40)

The image shows the development part of the musical score for the song "Lòng đất gọi". It consists of four staves of music in 2/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. Above the first staff, there is a label "ý nhạc 2". Above the second staff, there is a label "ý nhạc 3". Above the third staff, there is a label "Nhắc lại 2 ý nhạc". Above the fourth staff, there is a label "Nhắc lại 2 ý nhạc".

Đường lò đi càng sâu càng gian nan, những bước đi ta đo bằng ý chí, lọ  
lem ta giấu vào nỗi nhớ, tiếng than vang vọng trong thăm sâu. Đường lò  
soi rạng ngời niếm vinh quang, mỗi bước đi reo vui lòng than ra. Ngàn  
năm than đá còn lấp lánh, chứa chan trong lòng khát vọng.

Hình 2. Phần phát triển ca khúc *Lòng đất gọi* (Nguyễn Thị Luyện, 2008, tr 40)

Cũng là thủ pháp nhắc lại, tuy nhiên, không giống như *Lòng đất gọi*, ở ca khúc *Bài ca Hội khỏe Phù Đổng Quảng Ninh*, nhạc sĩ Đỗ Hòa An chỉ sử dụng thủ pháp này ở một giai đoạn ngắn mang mục đích nhấn mạnh nội dung chủ đề cần diễn tả. Ngay phần đầu tiên của ca khúc, sau khi xây dựng được chất liệu âm nhạc ban đầu, tác giả phát triển đường nét

giai điệu bằng cách nhắc lại có thay đổi hai lần liên tục chất liệu âm nhạc đó (Hình 3). Chất liệu âm nhạc được nhắc đi nhắc lại kết hợp với nội dung của lời ca làm cho giai đoạn đầu của ca khúc như một sự khẳng định về những lợi ích quý báu của việc rèn luyện sức khỏe, đây cũng chính là nội dung chủ đề mà ca khúc chuyển tải tới người nghe.



**Hình 3.** Trích ca khúc *Bài ca Hội khỏe Phù Đổng Quảng Ninh* (Nguyễn Thị Lý, 2008, tr 15)

Ngoài hai ca khúc nêu trên, ta còn có thể gặp thủ pháp nhắc lại trong một số ca khúc khác viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An như: *Quê em*, *Làng chài*, *Thơ của thợ lò*,...

### 3.2. Thủ pháp mô phỏng, mô tiến

Qua quá trình tìm hiểu các ca khúc viết về quê hương Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An, chúng tôi nhận thấy rằng, ngoài thủ pháp nhắc lại, thủ pháp mô phỏng cũng được ông thường xuyên sử dụng trong sáng tác của mình và phần nhiều trong số đó là các ca khúc được nhạc sĩ vận dụng theo dạng *mô phỏng tiết tấu* (một trong nhiều dạng của thủ pháp mô phỏng). Thủ pháp mô phỏng tiết tấu là cách phát triển âm nhạc thông qua việc xây dựng một motif âm nhạc hoặc một tiết nhạc, sau đó giữ nguyên âm hình tiết tấu của motif âm nhạc hoặc tiết nhạc đó và có sự thay đổi về cao độ âm thanh. Mô phỏng tiết tấu sẽ giúp cho tác

phẩm âm nhạc vừa mang tính phong phú, mới mẻ nhưng vẫn có được sự logic, chặt chẽ.

Có rất nhiều ca khúc với chủ đề quê hương Quảng Ninh được nhạc sĩ Đỗ Hòa An sử dụng thủ pháp mô phỏng tiết tấu, ví dụ như: *Hát mãi khúc tráng ca*, *Cõi thiêng* (lời thơ Thi Sảnh), *Người chiến sĩ đứng gác trên đảo Cô Tô*,... trong đó, *Hát mãi khúc tráng ca* được xem là một sáng tác mang tính mẫu mực của người nhạc sĩ. Đây là một ca khúc ngợi ca về địa danh lịch sử Bạch Đằng Giang (thị xã Quảng Yên, tỉnh Quảng Ninh). Để có được màu sắc âm nhạc phù hợp với nội dung cần diễn tả, tác giả đã lựa chọn âm hình tiết tấu chủ đạo là các nốt móc đơn, kết hợp cùng móc giạt và nốt đen chấm đôi (Hình 4), đó là nền tảng để hình thành nên giai điệu của ca khúc mang tính chất khỏe khoắn, mạnh mẽ.



**Hình 4.** Âm hình tiết tấu chủ đạo trong ca khúc *Hát mãi khúc tráng ca*

Với mục đích tạo sự nhất quán xuyên suốt trong quá trình phát triển của giai điệu, tác giả đã sử dụng thủ pháp mô phỏng âm hình tiết tấu chủ đạo của ca khúc với các cách khác nhau: có lúc sử dụng mô phỏng lại nguyên dạng âm hình tiết tấu chủ đạo, cũng có khi mô phỏng nhưng có sự mở rộng

hoặc rút gọn âm hình tiết tấu chủ đạo đó (Hình 5). Với cách vận dụng khéo léo thủ pháp mô phỏng tiết tấu trong tuyến giai điệu của ca khúc, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã thành công khi chuyển tải tới người nghe hình ảnh về dòng sông Bạch Đằng mang đậm nét hùng tráng, tự hào.

*Motif chủ đạo*

Hát mãi khúc tráng ca bên dòng sông Bạch Đằng  
(Hát) mãi khúc tráng ca trong lòng ta Việt Nam

*Mô phỏng*

lại viết tiếp khúc hành quân ca cháy trong con tim người Việt Nam.  
truyền thống đó thúc giục ta đi quyết tâm xây dựng tỉnh Quảng Ninh

*Mô phỏng (thay đổi rút gọn)*

la la la la la la la

Hình 5. Trích ca khúc *Hát mãi khúc tráng ca* (Nguyễn Thị Luyện, 2008, tr 34)

Song song với dạng thủ pháp mô phỏng tiết tấu là thủ pháp mô tiến. Mô tiến cũng có đặc điểm giống với thủ pháp mô phỏng tiết tấu, tuy nhiên, bên cạnh việc giữ lại các âm hình tiết tấu, ở mô tiến còn có thêm yêu cầu về quy luật dịch chuyển cao độ của âm thanh theo những quãng cố định. Ví dụ, từ motif âm nhạc ban đầu, nếu sử dụng mô tiến quãng 2 đi lên thì có nghĩa là tất cả các âm thanh trong motif âm nhạc tiếp theo sẽ có cao độ dịch chuyển quãng 2 đi lên so với motif âm nhạc trước đó. Khi sử dụng thủ pháp mô tiến, ca khúc thường mang tới cho người nghe cảm giác rõ nét trong mạch dịch chuyển của âm thanh.

Ca khúc *Hạ Long xuân* là một sáng tác thể hiện sự hiệu quả của nhạc sĩ Đỗ Hòa An khi sử dụng thủ pháp mô tiến. Với nội dung ngợi ca cảnh sắc thiên nhiên Hạ Long trong khung cảnh mùa xuân, tác giả đã lựa chọn đường nét giai điệu mang màu sắc âm nhạc đậm chất tươi mới, trong sáng. Sau giai đoạn trình bày và phát triển, để đi tới giai đoạn kết thúc của ca khúc, tác giả đã sử dụng hai lần liên tục thủ pháp mô tiến cho một motif âm nhạc (Hình 6). Từ đó giúp giai đoạn kết thúc của ca khúc với mạch chuyển động âm nhạc mang tính rõ nét hơn, phù hợp hơn với mục đích mô tả về những thay đổi của thiên nhiên khi mùa xuân tới.

*Motif âm nhạc ban đầu*

Gió xuân trên cao thì thắm thỏi

*Mô tiến quãng 2 đi xuống*

gió xuân lao xao muôn lời biển

*Mô tiến quãng 3 đi xuống*

tiếng xuân trong tim con người gọi

Hình 6. Trích ca khúc *Hạ Long xuân* (Nguyễn Thị Luyện, 2008, tr 28)

### 3.3. Thủ pháp trang sức

Thủ pháp trang sức là thủ pháp phát triển bằng cách trang sức thêm những nốt hoa mỹ ngoài hợp âm, trong hợp âm hoặc các nốt trì tục (Đào Ngọc Dung, 2003). Trang sức thường tạo cho đường nét giai điệu thêm phần uyển chuyển và mềm mại hơn.

Tuỳ theo tính chất âm nhạc của từng tác phẩm mà nhạc sĩ Đỗ Hòa An sử dụng số lượng các âm luyến láy hay các nốt hoa mỹ theo các cách khác nhau. Trong ca khúc *Lời ru trên vịnh Hạ Long*, một ca khúc được sáng

tác theo thể loại Hát ru với sự nhịp nhàng của loại nhịp 6/8, kết hợp cùng thang âm mềm mại của điệu thức Mi thứ, đường nét giai điệu của ca khúc vang lên đậm nét êm đềm, du dương. Tuy nhiên, để làm tăng thêm tính chất ngọt ngào, sâu lắng, phù hợp hơn với nội dung của lời ca, tác giả đã sử dụng rất nhiều lần sự kết hợp của hai âm, đôi khi là bốn âm luyến láy trong cùng một lời ca (Hình 7). Từ đó giúp cho đường nét giai điệu của ca khúc thể hiện chân thực hơn về những cảm xúc thiêng liêng của tình mẫu tử được gửi gắm trong ca khúc.

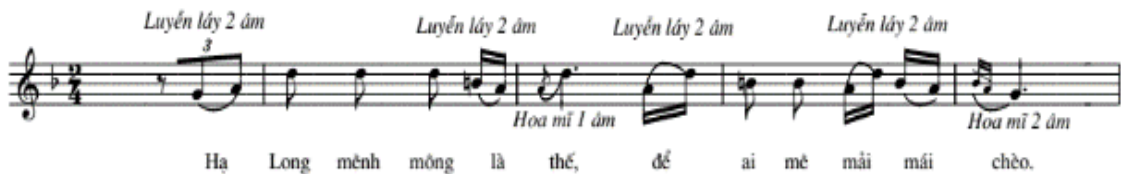


Hình 7. Trích ca khúc *Lời ru trên vịnh Hạ Long* (Nguyễn Thị Luyến, 2008, tr 38)

Cũng là trang sức cho giai điệu, tuy nhiên, trong ca khúc *Hạ Long biển nhớ*, nhạc sĩ Đỗ Hòa An không chỉ sử dụng nhiều âm luyến láy như cách phát triển giai điệu trong ca khúc *Lời ru trên vịnh Hạ Long* mà ở đó ông đã sử dụng thêm sự xuất hiện của các nốt hoa mỹ với tác dụng tô điểm thêm cho đường nét chính của giai điệu. *Hạ Long biển nhớ* là một ca khúc không chỉ nổi tiếng đối với người dân Quảng Ninh mà bất kì du khách nào khi đặt chân đến Hạ Long chắc chắn sẽ được nghe hoặc thuộc, dù chỉ là một câu hát ngắn ngủi của ca khúc đó. Với màu sắc âm nhạc đậm chất trữ tình, ngọt ngào cùng nội dung lời ca vừa mang tính chân thực, mộc mạc vừa có sự cách điệu, lãng mạn. *Hạ Long biển nhớ* cuốn hút người nghe bởi sự gần gũi dễ cảm nhận. Trong quá trình phát triển âm nhạc, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã sử dụng sự thay đổi nhiều lần của các thang âm

mang tính đặc trưng vùng miền, có những lúc giai điệu thể hiện rõ màu sắc của điệu thức phương tây, cũng có lúc lại chuyển sang màu sắc của thang âm vùng đồng bằng Bắc bộ, ở giai đoạn gần về kết, giai điệu của bài hát được dịch chuyển sang thang âm của vùng đồng bằng Nam bộ. Bên cạnh đó, sự xuất hiện thêm nhiều âm luyến láy và các nốt hoa mỹ (Hình 8) làm cho giai điệu của ca khúc vốn đã ngọt ngào, sâu lắng càng thêm bay bổng, phóng khoáng, khắc họa rõ nét hơn về tính cách của con người và thiên nhiên vùng đất trời Hạ Long.

Việc sử dụng thủ pháp trang sức để tạo tính mềm mại, uyển chuyển hơn cho đường nét giai điệu còn được nhạc sĩ Đỗ Hòa An sử dụng trong một số ca khúc khác như *Chèo thuyền trên Hạ Long*, *Một cõi Hạ Long*, *Về với biển đi em*,...



Hình 8. Trích ca khúc *Hạ Long biển nhớ* (Nguyễn Thị Luyến, 2008, tr 26)

#### 4. KẾT LUẬN

Qua những thủ pháp phát triển giai điệu vừa phân tích, ta có thể nhận thấy rằng, trong mỗi trường hợp, mỗi nội dung khác nhau, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã vận dụng linh hoạt, mềm dẻo các thủ pháp sáng tác để từ đó tạo sự gắn kết chặt chẽ giữa âm nhạc và lời ca, mang lại hiệu quả cho sự thành công chung của các ca khúc.

Thủ pháp nhắc lại là thủ pháp sáng tác mà rất nhiều nhạc sĩ ưa sử dụng bởi sự đơn giản, dễ thực hiện của nó. Tuy nhiên, nếu sử dụng không đúng cách thì thủ pháp nhắc lại sẽ mang tới sự nghèo nàn, kém phát triển cho đường nét giai điệu. Trong các sáng tác của mình, nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã vận dụng thủ pháp nhắc lại một cách khéo léo, phù hợp theo từng trường hợp khác nhau, giúp cho các sáng tác của ông vẫn thể hiện sự mạch lạc, đơn giản nhưng vẫn đảm bảo yếu tố mới mẻ, sáng tạo.

Thủ pháp mô phỏng, mô tiến tạo cho tác phẩm âm nhạc có sự phát triển phong phú nhưng vẫn duy trì tính logic, chặt chẽ. Các ca khúc viết về Quảng Ninh của nhạc sĩ Đỗ Hòa An đã thể hiện rất rõ sự hiệu quả trong cách vận dụng thủ pháp sáng tác này. Khi mô phỏng âm hình tiết tấu chủ đạo, tác giả không chỉ thực hiện cách mô phỏng nguyên dạng âm hình tiết tấu đó mà còn vận dụng cách thay đổi để tăng thêm tính phát triển cho đường nét giai điệu. Khi sử dụng mô tiến, tác giả cũng tạo nên sự chuyển động cho mạch đập âm nhạc, giúp sự gắn kết giữa âm nhạc và lời ca thêm phần chặt chẽ, nâng cao sức biểu cảm cho tác phẩm.

Với thủ pháp trang sức, tùy từng tính chất âm nhạc ở mỗi tác phẩm mà nhạc sĩ Đỗ Hòa An sử dụng số lượng các âm luyện láy hay các nốt hoa mỹ theo các cách khác nhau. Khi cần diễn tả màu sắc âm nhạc mang tính nhẹ nhàng sâu lắng, tác giả chủ yếu sử dụng kết hợp luyện láy của các âm cơ bản trên đường nét giai điệu để tạo thêm sự mềm mại, uyển chuyển. Tuy nhiên, trong những trường hợp cần tăng thêm tính bay bổng, phóng khoáng cho đường nét giai điệu, tác giả không chỉ sử dụng các âm luyện láy cơ bản mà còn thêm vào đó các nốt hoa mỹ, những âm tô điểm,... Tất cả mang lại sự độc đáo riêng trong cách vận dụng thủ pháp sáng tác của người nhạc sĩ.

Bằng tinh thần lao động nghệ thuật nghiêm túc cùng những cống hiến trong sự nghiệp sáng tác của mình, ngày 19 tháng 5 năm 2023, nhạc sĩ Đỗ Hòa An là một trong số 128 tác giả, đồng tác giả đã vinh dự được nhận Giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật năm 2022. Có lẽ, vinh dự đó không chỉ là của riêng người nhạc sĩ mà đó là niềm tự hào của tất cả những người hoạt động nghệ thuật đang sinh sống và làm việc tại Quảng Ninh nói chung và tại Trường Đại học Hạ Long nói riêng.

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đào Ngọc Dung. (2003). *Phân tích tác phẩm âm nhạc*. Hà Nội: Nxb Giáo dục.
- Nguyễn Thị Luyện. (2008). *Tuyển tập ca khúc Đỗ Hòa An*. Trường Cao đẳng Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch Hạ Long.
- Nguyễn Thị Nhung. (2005). *Hình thức, thể loại âm nhạc*. Hà Nội: Nxb Đại học Sư phạm.